

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2022 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Jarząbek

Protokolant: st. sekr. sąd. Dominika Kołpa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 marca 2022 r. w Warszawie

sprawy J. P.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w W. Placówka Terenowa w C.

o wypłatę niezrealizowanego świadczenia i o świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji

na skutek odwołania J. P.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w W. Placówka Terenowa w C.

z dnia 5 sierpnia 2021r. znak (...)

z dnia 5 sierpnia 2021r. znak (...)

1. umarza postępowanie w zakresie odwołania od decyzji z dnia 5 sierpnia 2021r. znak (...),
2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

J. P. w dniu 30 sierpnia 2021 r. wniosła odwołanie od dwóch decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z 5 sierpnia 2020 r. - pierwszej o znaku: (...) w przedmiocie odmowy prawa do świadczenia niezrealizowanego po zmarłym L. S. i drugiej o znaku: (...), odmawiającej prawa do świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji po zmarłym L. S.. Odwołująca wskazała, że wraz z siostrą Z. S. są jedynymi spadkobierczyniami zmarłego L. S., który był ich bratem, a w czasie jego pobytu w zakładzie opiekuńczo-lecznicznym dbały o niego, ponosiły dodatkowe koszty związane z jego pobytem w placówce, a także dokonywały opłat za jego nieruchomość w gminie W. (odwołanie k. 4 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie Prezes KRUS wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy przywołał art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, odsyłający w kwestiach nieuregulowanych w ustawie do odpowiednich przepisów regulujących przyznawanie analogicznych świadczeń, przysługujących pracownikom i członkom ich rodzin, a także art. 136 ustawy emerytalnej i art. 2 ust. 1 ustawy o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. W odniesieniu do decyzji dotyczącej odmowy przyznania J. P. prawa do świadczenia niezrealizowanego po zmarłym L. S., organ rentowy wskazał, że odwołująca nie mieści się w kręgu osób uprawnionych do wypłaty świadczenia, ponieważ nie spełnia warunków do renty rodzinnej, nie można też uznać, aby zmarły pozostawał na utrzymaniu wnioskodawczyni, ponieważ posiadał własne źródło dochodu – emeryturę rolniczą, a ponadto przebywał w zakładzie opiekuńczo-lecznicznym. W odniesieniu

zaś do decyzji w przedmiocie odmowy J. P. prawa do świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, Prezes KRUS podniósł, że świadczenie to w razie śmierci osoby, której przysługiwało, nie może być wypłacone innym osobom jako świadczenie niezrealizowane (odpowiedź na odwołanie k. 6-9 a.s.).

Na rozprawie w dniu 1 marca 2020 r. J. P. cofnęła odwołanie od decyzji z 5 sierpnia 2021 r. znak (...), dotyczącej wypłaty niezrealizowanego świadczenia (protokół rozprawy k. 28-30 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

L. S. był kawalerem, nie miał dzieci. Pobierał emeryturę rolniczą w kwocie 1.165,57 zł brutto miesięcznie, przyznana na mocy decyzji z 9 maja 2019 r. znak: (...) (decyzja z 9.05.2019 r. k. 35 akt KRUS).

W dniu 5 marca 2020 r. L. S., w związku z pobytem w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, wniósł o przyznanie świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. Decyzją z dnia 16 października 2020 r. dokonano przeliczenia emerytury rolniczej L. S., przyznano prawo do dodatku pielęgnacyjnego od dnia 5 marca 2020 r. w kwocie 229,91 zł miesięcznie, którego wypłatę zawieszono z uwagi na pobyt w zakładzie opiekuńczo-leczniczym. W decyzji zaznaczono, że na wysokość świadczenia składa się renta rolnicza w wysokości 1.236,57 zł i świadczenie uzupełniające w kwocie 463,43 zł, jednak z przysługującej do wypłaty kwoty potrącana będzie kwota 738,20 zł z tytułu pobytu w zakładzie opiekuńczo-leczniczym (wniosek z 5.03.2020 r. k. 39-42, decyzja z 16.10.2020 r. k. 55 akt KRUS).

L. S. – brat odwołującej się - zmarł w dniu 16 listopada 2020 r. Spadek po L. S. nabyły w udziałach po 1/2 jego siostry – J. P. i Z. S. (odpis skrócony aktu zgonu k. 68 akt KRUS, wypis z aktu notarialnego k. 19-21 a.s., zeznania odwołującej k. 29 a.s.).

W dniu 2 sierpnia 2021 r. J. P. zwróciła się do organu rentowego o wypłacenie zaległego zasiłku pielęgnacyjnego (500 plus) w łącznej kwocie 3.900 zł, przyznanego L. S., przebywającemu w ZOL w T., wskazując, że świadczenie to przysługiwało jej bratu od marca 2020 r. do śmierci w dniu 16 listopada 2020r., a także, że wspólnie z siostrą Z. S. są jedynymi spadkobierczyniami zmarłego (wniosek k. 76 akt KRUS).

Skarżoną decyzją z 5 sierpnia 2021 r. znak: (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił J. P. prawa do świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji po zmarłym L. S.. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że art. 136 ustawy emerytalnej nie znajduje zastosowania do świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. Oznacza to, że świadczenie niezrealizowane nie może być wypłacone innym osobom, dlatego J. P. nie przysługuje wypłata świadczenia po zmarłym bracie (decyzja z 5.08.2021 r. znak: (...) k. 79 akt KRUS).

Decyzją z 5 sierpnia 2021 r. znak: (...) organ rentowy odmówił J. P. prawa do świadczenia niezrealizowanego po zmarłym L. S.. W uzasadnieniu decyzji przywołano art. 136 ustawy emerytalnej, który wskazuje, że prawo do wypłaty niezrealizowanego świadczenia w wypadku braku małżonka i dzieci osoby zmarłej przysługuje innym członkom rodziny, uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawał zmarły. Organ rentowy wskazał, że wnioskodawczyni nie spełnia wymogów do przyznania jej renty rodzinnej po L. S., jak również nie można przyjąć, że zmarły pozostawał na jej utrzymaniu, ponieważ pobierał emeryturę i przebywał w ZOL (decyzja z 5.08.2021 r. znak: (...) k. 80 akt KRUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przed organem rentowym i w aktach sprawy. Dokumenty załączone do akt sprawy zawierają podstawowe informacje pozwalające ustalić bazowe okoliczności składające się na stan faktyczny sprawy. Ponadto zgromadzone dokumenty nie były kwestionowane przez strony, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne i zaliczył do materiału dowodowego. Mając na względzie charakter sprawy oraz brak zastrzeżeń do ich treści Sąd uwzględnił je w całości jako wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Postępowanie podlegało umorzeniu w zakresie dotyczącym zaskarżenia przez J. P. decyzji z 5 sierpnia 2021 r. znak: (...), dotyczącej odmowy przyznania prawa do niezrealizowanego świadczenia. Przepis art. 355 k.p.c. stanowi, że sąd umorzy postępowanie, jeżeli powód ze skutkiem prawnym cofnął pozew (odwołanie), strony zawarły ugodę lub została zatwierdzona ugoda zawarta przed mediatorem albo z innych przyczyn wydanie wyroku stało się zbędne lub niedopuszczalne. Cofnięcie pozwu (odwołania) każdorazowo pozostaje jednak pod kontrolą sądu, której zakres wyznacza art. 203 § 4 k.p.c., a w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych także art. 469 k.p.c.

Według treści art. 203 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. Pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa.

W przedmiotowej sprawie Sąd ocenił, że cofnięcie odwołania, które w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych zastępuje pozew, nie było niezgodne z prawem, z zasadami współżycia społecznego, ani nie zmierzało do obejścia prawa lub słusznego interesu ubezpieczonych. Było ono dopuszczalne i prawnie skuteczne. Wobec powyższego orzeczono jak w pkt 1 sentencji wyroku, przyjmując za podstawę przepis art. 355 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 k.p.c.

W myśl art. 2 ust. 1 ustawy z 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2021 r. poz. 1842 t.j.) świadczenie uzupełniające przysługuje osobom, które ukończyły 18 lat i których niezdolność do samodzielnej egzystencji została stwierdzona orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji albo orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym i niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo orzeczeniem o całkowitej niezdolności do służby i niezdolności do samodzielnej egzystencji.

W świetle art. 7 ust. 1 pkt 1 powołanej ustawy, w sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie, dotyczących postępowania w sprawie świadczenia uzupełniającego, wypłaty tego świadczenia oraz wydawania orzeczeń, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291, dalej jako ustawa emerytalna), z wyjątkiem art. 136 tej ustawy.

Zgodnie z art. 136 ust. 1 ustawy emerytalnej, stosowanym w zw. z art. 52 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2021 r. poz. 266, dalej jako ustawa rolnicza) w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku – małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.

W ocenie Sądu zaskarżona decyzja odpowiada prawu.

Świadczenie, o które wnioskuje odwołująca, tj. świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji jest świadczeniem wypłacanym wyłącznie świadczeniobiorcom. Prawo do ich wypłaty nie przechodzi po śmierci świadczeniobiorców na członków rodziny, jak w przypadku emerytur, rent, dodatku pielęgnacyjnego, do których ma zastosowanie art. 136 ustawy emerytalnej. Świadczenia tego nie można zakwalifikować jako świadczenia niezrealizowanego, bowiem ustawa tego nie przewiduje. Ustawodawca wykluczył możliwość stosowania przepisu art. 136 ustawy emerytalnej. Uprawniony L. S. zmarł w dniu 16 listopada 2020 r., zatem prawo do wypłaty świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji wygasło z chwilą jego śmierci. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że wbrew stanowisku prezentowanemu w odwołaniu i w dalszym stanowisku procesowym odwołującej się, dyspozycja art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o świadczeniu uzupełniającym, poprzez wykluczenie stosowania art. 136 ustawy emerytalnej, wskazuje jednoznacznie, że świadczenie niewypłacone nie podlega wypłacie i nie uzależnia wypłaty tego świadczenia od spełniania jakichkolwiek wymogów przez wnioskodawcę, również nie uzależnia tego od

spadkobrania po zmarłym ubezpieczonym. Odwołująca się podnosiła w toku postępowania, że jej brat z wnioskiem o świadczenie wystąpił w dniu 5 marca 2020 r. zaś decyzja o przyznaniu świadczenia zapadła dopiero w dniu 16 października 2020 r. Wskazała, że gdyby organ rentowy wcześniej wydał decyzję, to nastąpiłoby przysporzenie po stronie jej brata, bo ten otrzymałby wypłatę świadczenia przez kilka ostatnich miesięcy swojego życia. Zdaniem Sądu, również powołana argumentacja nie może zmienić powyżej zaprezentowanego stanowiska Sądu. Oczywistym jest, że rozpoznanie wniosku L. S. musiało zająć organowi rentowemu pewien czas, chociażby z tego powodu, iż wymagało sporządzenia opinii lekarskich. Przedmiotowy wniosek o świadczenie wpłynął do organu rentowego na początku marca 2020r. a w połowie miesiąca został ogłoszony na terytorium RP stan pandemii, co przedłużyło postępowania przed różnymi instytucjami państwowymi, a także postępowania prowadzone przez organ rentowy. Te okoliczności spowodowały, że decyzja organu rentowego zapadła w dniu 16 października 2020 r. jednak te okoliczności, choć zapewne przykre z punktu widzenia odwołującej się, nie mogą zmienić oceny Sądu dotyczącej zgodności z prawem zaskarżonej decyzji.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd orzekł jak w punkcie 2 wyroku.